



**NIE JESTEŚ NA SPRZEDAŻ**



Ministerstwo  
Spraw Wewnętrznych





# Wstęp

**Handel ludźmi** uznawany jest za współczesną formę niewolnictwa. To przestępstwo polegające na odebraniu wolności tym, którzy padają jego ofiarą i wykorzystaniu ich w celu osiągnięcia korzyści. Ludzie w trudnym położeniu, słabo wykształceni, bezrobotni, nie mający wystarczających środków do życia, a także wszyscy ci, którzy planują wyjazd za granicę w poszukiwaniu pracy i lepszego życia są szczególnie narażeni na próbę zwerbowania ich przez grupy przestępcze trudniące się handlem ludźmi.

Na całym świecie ofiary handlu ludźmi, zarówno kobiety jak i mężczyźni, zmuszane są do wyczerpującej pracy, do uprawiania prostytucji, żebrania, popełniania przestępstw oraz innych aktywności które przynoszą dochody kontrolującym ich sprawcom. Ofiary często przewożone są z krajów relatywnie biedniejszych do bardziej zamożnych, w których sprawcy mogą osiągnąć wyższe zyski.

W trakcie tego proceduru ludzie traktowani są jak towar, przekazywani z rąk do rąk, zastraszani, dręczeni fizycznie i psychicznie. W wyniku wykorzystania często tracą zdrowie i poczucie własnej wartości, a trauma po takich wydarzeniach może towarzyszyć im przez resztę życia.

Historie Fabii, Ivo, Krzysztofa i Kuby pokazują jak łatwo można wpaść w pułapkę zastawioną przez handlarzy i znaleźć się w sytuacji zniewolenia i wykorzystania.



Improving Poland's capacity  
to prevent trafficking  
in human beings

Projekt "Improving Poland's capacity to prevent trafficking in human beings" realizowany jest przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w partnerstwie z Radą Europy

Dofinansowano z Funduszy Norweskich



*Fabia*





**F**ABIA, LAT 15,  
ZOSTAŁA  
WYSEANA  
PRZEZ ŻYJĄCĄ  
W BIEDZIE MATKĘ  
DO PANI SONI,  
KTÓRA ZNAŁAZŁA  
JEJ PRACĘ  
SŁUŻĄCEJ W BOGATEJ  
RODZINIE DALEKO  
OD DOMU.



DZIEŃ DOBRY, OTO FABIA,  
DZIEWCZYNA O KTÓREJ PANI MÓWIŁAM!

WITAJ, FABIA.  
SONIA MÓWIŁA,  
ŻE JESTEŚ BARDZO  
PRACOWITA.

TAK, W MOIM KRAJU  
DUŻO POMAGAŁAM  
W DOMU.  
MAM 7 BRACI!

TO ŚWIETNIE, ALE TRZEBA  
CIĘŻKO PRACOWAĆ,  
BO INACZEJ NIE DAM  
PIENIĘDZY TWOJEJ MAMIE,  
KTÓRA TAK ICH POTRZEBUJE.

CZY FABIA MOŻE IŚĆ  
ZE MNĄ DO KINA?

DING  
DONG

NIE, MA DUŻO PRACY  
NIE PRZYCHÓDŹ TU JUŻ  
WIĘCEJ!!



22.30

WYDAJE CI SIĘ, ŻE GOŚCIE  
SAMI SIĘ OBSŁUŻĄ?!!



03.27

KSIĘŻNICZKO,  
PRZESTAŃ!!!

HAW!, HAW!



IDIOTKA!  
DO NICZEGO SIĘ NIE  
NADAJEŻ!

FABIA!!!



PLASK!!

DO PIWNICY!  
TAM JEST TWOJE  
MIEJSCE!

WIESZ ILE TO KOSZTWE?  
BĘDZIESZ PRACOWAĆ DZIEŃ I NOC,  
AŻ MI ZWRÓCISZ WSZYSTKO  
CO DO CENTA!!



AAAAH!







CZEMU JESZCZE ŚPICZ?  
I TO NA POŚCIELI!!!

ZOBACZ, CO ZROBIŁAŚ  
Z PRANIEM! NADAJE  
SIĘ DO SPALENIA!!!

ALE TO BYŁO BRUDNE  
PRANIE I...

WZIĘŁAM CIĘ,  
ŻEBY POMÓC TWOJEJ  
BIEDNEJ MATCE I 7 BRACIOM.  
MAM IM POWIEDZIEĆ,  
JAK MI SIĘ ODPLACASZ?

TRACH

DING  
DONG

NIE, PROSZĘ PANI,  
ZROBIĘ WSZYSTKO  
CO PANI CIECI!

WRACAJ DO ROBOTY!  
TYLKO BEZ ŻADNYCH NUMERÓW...





KURCZE,  
PIRKA PRZELECIAŁA  
DO SĄSIADÓW!



FABIA?  
NIE, TO  
NIEMOŻLIWE!!!



JEST PAN TEGO PEWIEN?



TAK,  
ON JĄ  
PRZETRZYMUJE  
W PIWNICY!!!

ZARAZ  
TAM BĘDZIEMY!





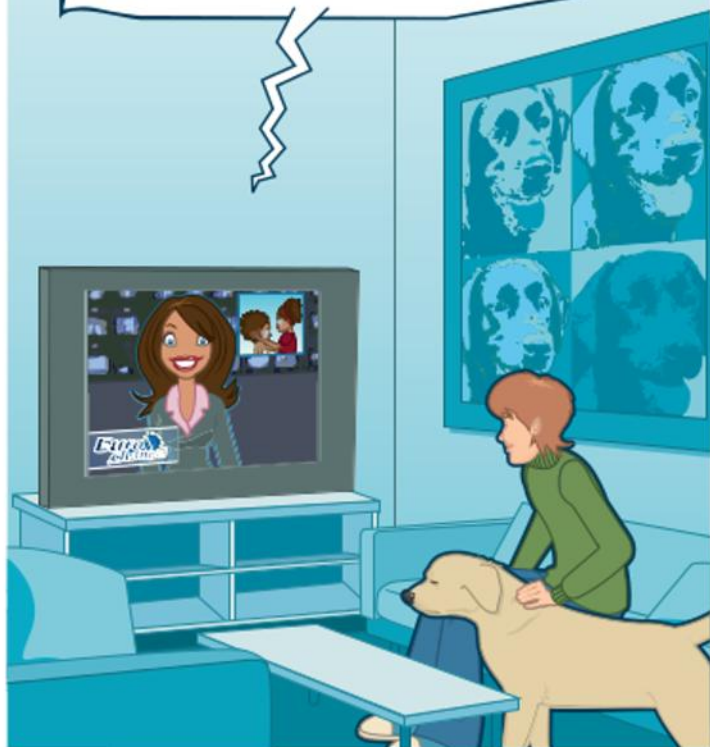
ROZMAWIAM Z PANIĄ JASMIN, PRZEWODNICZĄĄ STOWARZYSZENIA ZWALCZAJĄCEGO WSPÓŁCZESNE NIEWOLNICTWO. CO SIĘ STANIE Z TĄ DZIEWCZYNĄ?

UDZIELIMY JEJ PSYCHOLOGICZNEGO I MATERIALNEGO WSPARCIA ORAZ ZROBIMY WSZYSTKO, CO W NASZEJ MOCY, ŻEBY MOGŁA WRÓCIĆ DO SWOJEJ RODZINY.



NA PEWNO PAMIĘTAJĄ PAŃSTWO MŁODĄ FABIĘ, KTÓRA PRACOWAŁA DLA RODZINY POLBERGÓW, TRAKTOWANA PRZEZ NICH JAK NIEWOLNICA. PRZY WSPARCIU STOWARZYSZENIA DZIEWCZYNA WRÓCIŁA DO DOMU I JEST ZE SWOJĄ RODZINĄ. POLBERGOWIE ZA SWE CZYNY ODPOWIEDZĄ PRZED SĄDEM. W CELU UZYSKANIA INFORMACJI O HANDLU LUDZMI, ZAPRASZAMY NA STRONĘ RADY EUROPY:

[WWW.COE.INT/TRAFFICKING](http://WWW.COE.INT/TRAFFICKING)



# Handel ludźmi

Zgodnie z polskim prawem **handel ludźmi jest zbrodnią**, polegającą na wykorzystaniu drugiego człowieka, w szczególności:

- do pracy przymusowej,
- w żebractwie,
- w prostytucji, pornografii i innych formach seks-biznesu,
- w niewolnictwie domowym,
- do popełniania przestępstw,
- do pobierania narządów i tkanek.

W celu wykorzystania, sprawcy werbuja, transportują, przekazują i przetrzymują swoje ofiary, stosując wobec nich przemoc i groźby, uprowadzenie, podstęp, oszustwo, nadużywając stosunku zależności, wykorzystując ich krytyczne położenie, a także wręczając lub obiecując korzyści majątkowe ich opiekunom. Jest to przestępstwo, nawet w sytuacji kiedy ofiara wyrazi zgodę na warunki, jakie oferują jej sprawcy.

Przestępstwo to zawsze stanowi poważne naruszenie praw człowieka, a także jego godności i wolności.

Handel ludźmi jest w Polsce zagrożony karą od 3 do 15 lat więzienia.



2670







IWO, LAT 25, ŻYJE  
W BIEDZIE Z ŻONĄ  
I TRÓJKĄ DZIECI.  
PO ZAMKNIĘCIU  
KOPALNI, STRACIŁ  
PRACĘ.



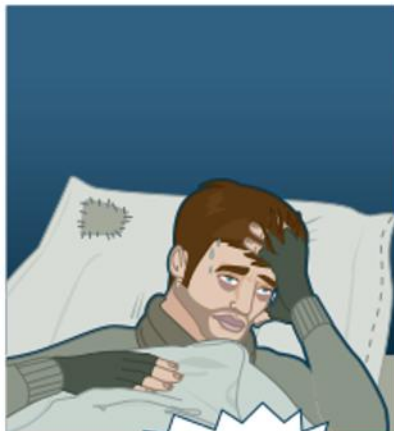










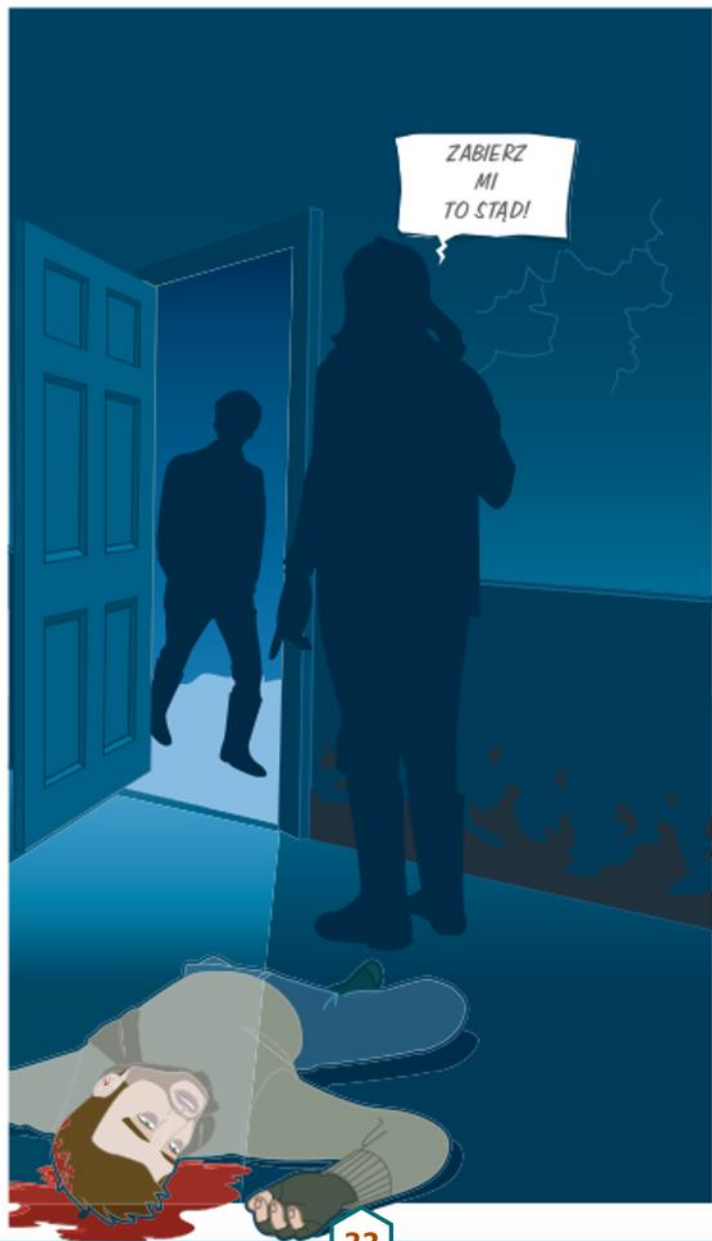


CO JEST?  
CZEKAMY NA CIEBIE  
OD 20 MINUT!



JĄ CIĘ OBUDZĘ,  
ZOBACZYSZ!







# Wyjeżdżasz do pracy?

Jeżeli planujesz wyjazd do pracy za granicę, pamiętaj że to nie tylko szansa na to żeby sobie dorobić albo rozpocząć lepsze życie, ale również ryzyko.

## Wyjeżdżając zachowaj ostrożność!

- Uważaj na ogłoszenia w których pracodawca proponuje wysokie zarobki, za pracę nie wymagającą szczególnych kwalifikacji, ani znajomości języka.
- Dowiedz się jak najwięcej o pracodawcy, u którego masz się zatrudnić.
- Jeżeli korzystasz z usług pośrednika, np. agencji zatrudnienia, sprawdź czy działa legalnie i posiada certyfikat Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
- Umów się na regularne kontakty z bliską osobą oraz ustal sposób powiadomienia jej o ewentualnym niebezpieczeństwie.

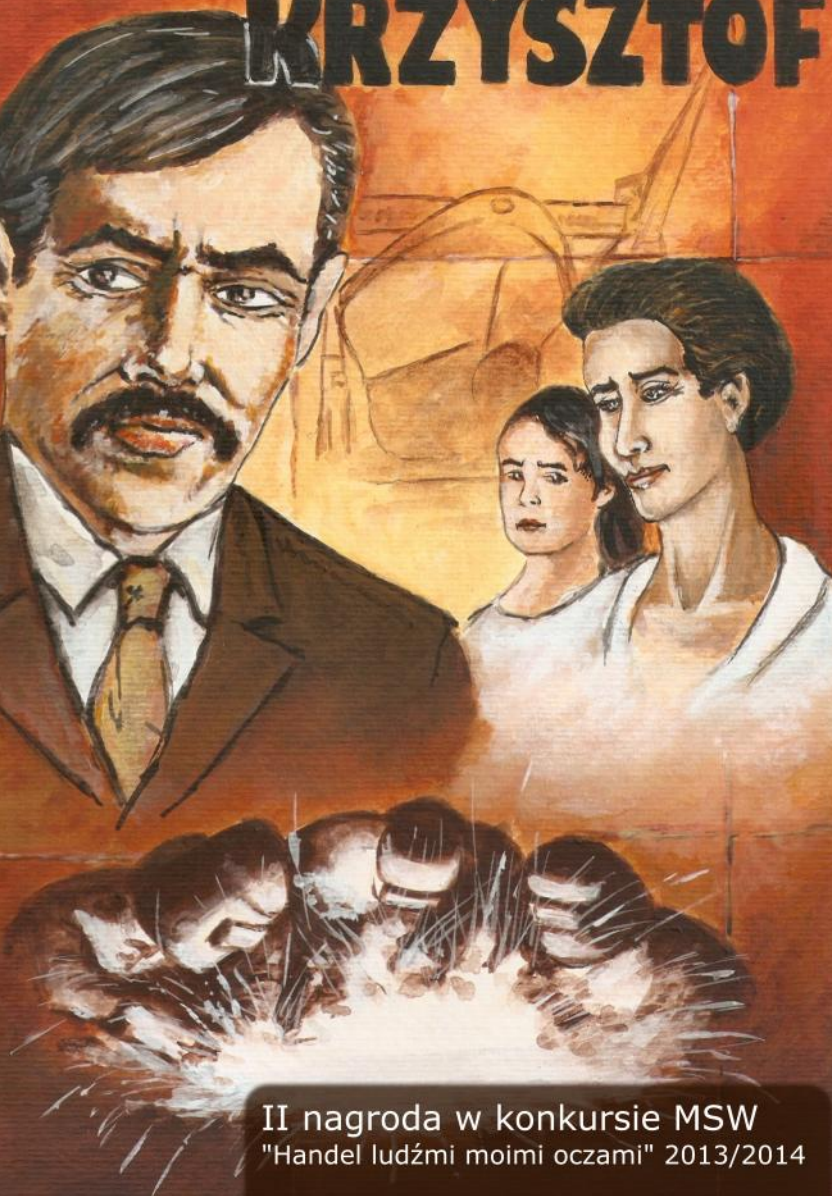
## Koniecznie zabierz ze sobą:

- Adres i numer telefonu najbliższego polskiego konsulatu w kraju, do którego jedziesz,
- Telefon komórkowy z aktywnym roamingiem lub bez simlocka, żeby włożyć kartę SIM kraju w którym przebywasz.
- Jeżeli to możliwe, weź również pieniądze żeby utrzymać się przez jakiś czas i ewentualnie zapłacić za podróż powrotną.

## Podejmując pracę:

- Zawsze domagaj się umowy o pracę, najlepiej po polsku,
- Nigdy nie podpisuj dokumentów, których nie rozumiesz!

# KRZYSZTOF



II nagroda w konkursie MSW  
"Handel ludźmi moimi oczami" 2013/2014

Rysunki i scenariusz: Jan Piotrowski

To ja, Krzysztof.  
Jestem ze Szczecina.



Pracowałem w stoczni



Byłem spawaczem



Budując statki,  
dobrze zarabiałem.  
Mogłem utrzymać  
rodzinę na dobrym  
poziomie.



Pewnego dnia stocznia zamknięta.



Ostatnie wodowanie. Radość przez trzy. Czuliśmy się jak na pogrzebie.



Pomyślałem- jestem fachowcem.  
Na pewno znajdę dobrą pracę.



Skorzystałem z możliwości zdobycia nowych kwalifikacji.

## POWIATOWY URZĄD PRACY

W urzędzie zderzenie z rzeczywistością.



Szukam pracy

Ma Pan świetne kwalifikacje,  
znalezienie pracy nie będzie  
problemem. Na razie nie mam  
dla Pana odpowiedniej oferty.



Czyli same  
obietnice,  
ale żadnych  
konkretów.

Postanowiłem wziąć sprawy w swoje ręce, sam znajdę pracę.

Czytam ogłoszenia prasowe.

Szukam w internecie.

Dzwonię, wysyłam CV.

Niestety wszystkie moje próby kończą się niepowodzeniem.  
Po roku zamykam się w sobie i zaczynam pić. Pomalu tracę nadzieję.

Niespodziewany telefon



Słucham ?



Tu Wojtek. Razem pracowaliśmy w stoczni. Mam dla Ciebie pracę. Spotkajmy się jutro w pubie.



A tak, pamiętam. Zgoda, jutro przyjdę o 19.00.

Jest praca dla Ciebie w twoim zawodzie. Jeśli jesteś zainteresowany, musisz szybko się zdecydować. Jutro wyjazd.



Nie mam wyboru. Zaryzykuje.



Znalazłem pracę, jutro wyjeżdżam!

Jestem zaskoczona szybką decyzją.



Mam złe przeczucia.

Cześć! Zdecydowałem się jechać. Ale co ja widzę? Co za super auto!

Ma się ten dryg do interesów...



Jedziemy w nieznaną, lepszą przyszłość.



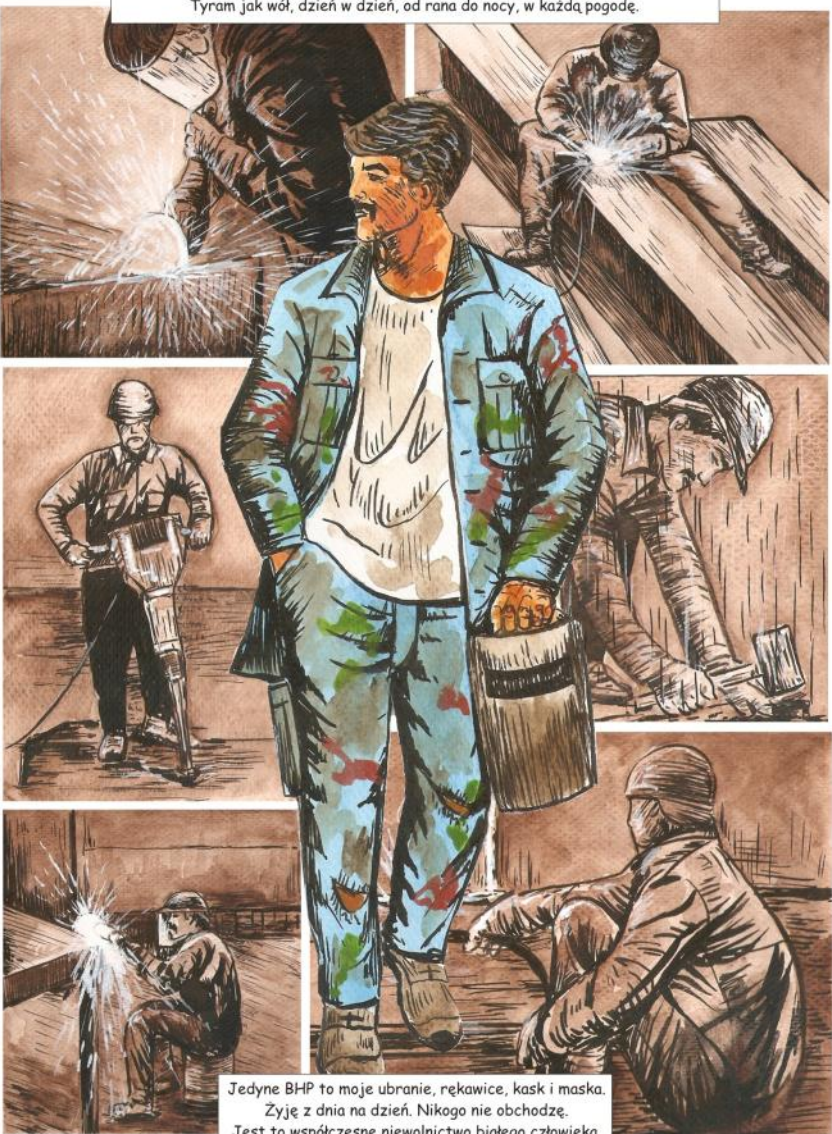
Jesteśmy na miejscu!  
To dom mojego przyjaciela!







Czasem robię coś konkretnego - spawam, szlifuję, pracuję młotem pneumatycznym.  
Tyram jak wół, dzień w dzień, od rana do nocy, w każdą pogodę.



Jedyne BHP to moje ubranie, rękawice, kask i maska.  
Żyję z dnia na dzień. Nikogo nie obchodzę.  
Jest to współczesne niewolnictwo białego człowieka.

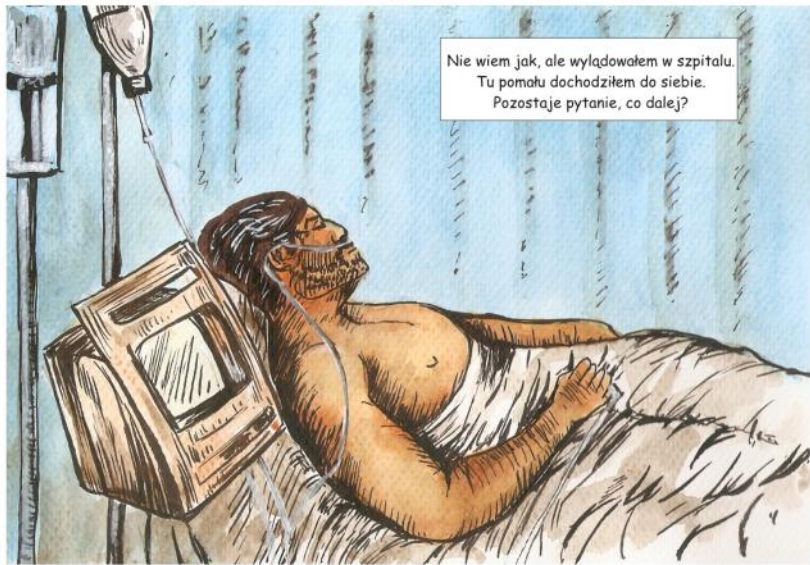
Pewnego dnia zdarzył się wypadek. Spadła na mnie ciężka belka. Straciłem przytomność. Niczego nie pamiętam.



Ktoś opatrzył mnie i zostawił w parku.



Nie wiem jak, ale wylądowałem w szpitalu.  
Tu pomau dochodziłem do siebie.  
Pozostaje pytanie, co dalej?



Jednak się udało! Wróciłem do domu  
jak syn marnotrawny.

Znów zaczynam od zera. Ale ważne,  
że w moim kraju.

Teraz już patrzę optymistycznie w przyszłość.  
Ważne, że są obok mnie osoby, które kocham.



# Wyjeżdżasz na wakacje?

**Wakacje to czas odpoczynku, poznawania nowych przyjaciół, dobrej zabawy i możliwość przeżycia niezwykłej przygody. Pamiętaj jednak, że przygoda może czasami zmienić się w koszmar.**

## **Zachowaj ostrożność i nie daj się wykorzystać!**

Uważaj na przypadkowo poznane osoby. Sprawcy często używają manipulacji, żeby nakłonić swoje ofiary do wyjazdu albo wykorzystać je w inny sposób. Jeden z nich może udawać Twojego najlepszego przyjaciela albo osobę szalenie Tobie zakochaną. Niestety to dość popularna metoda werbowania ofiar.

Nie ma dobrego sposobu, żeby bronić się przed manipulacją, ponieważ wszyscy w jakimś stopniu ulegamy wpływowi innych osób. Dlatego dobrze jest zwracać uwagę na wszystkie podejrzane sytuacje i propozycje. Zawsze warto też porozmawiać o nich z najbliższymi osobami, ponieważ manipulacje na ogół łatwiej jest dostrzec z zewnątrz.

## **Jeżeli jesteś na imprezie**

- Nie przyjmuj drinków od nieznanomych.
- Nie odstawiaj szklanki w przypadkowe miejsce.
- Kiedy poczujesz się źle bez wyraźnego powodu, poproś o pomoc zaufanych znajomych lub zadzwoń na pogotowie.

# „EKONOMIA MŁODOŚCI”


I nagroda w konkursie MSW  
"Handel ludźmi moimi oczami" 2013/2014

Rysunki i scenariusz: Anna Matwiejczyk

WYKONAŁA


ANNA MATWIEJCZYK






ZAWSZE  
NACZYTAŁ SIĘ  
JAKICHŚ GŁUPOT,  
A POTEM JA  
MUSZE PRZEZ TO  
CIERPIEĆ.

WSZYSCY MOI  
ZNAJOMI  
WYJEŻDŻAJĄ NA  
WAKACJE  
PRACOWAĆ ZA  
GRANICĘ I NIC IM SIE  
NIE DZIEJE!



POZA TYM MAMO, PAMIĘTAJ KTO  
ZAPROPONOWAŁ MI TĄ PRACĘ. OLEK TO  
MÓJ NAJLEPSZY PRZYJACIEL, ZNAM SIĘ  
Z NIM OD PRZEDSZKOLA!  
ON JUŻ TAM PRACOWAŁ I WRÓCIŁ W TYM  
ROKU CAŁY I ZDROWY, PRAWDA?

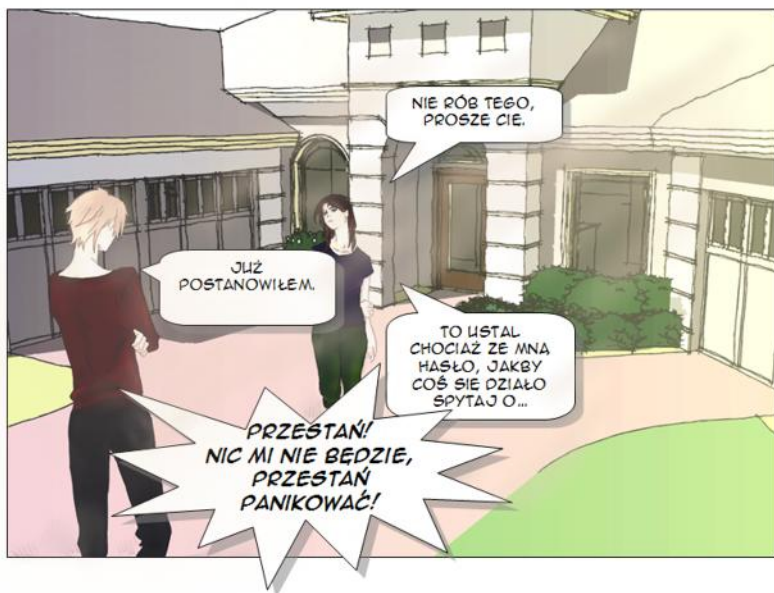


NIE MASZ SIĘ CZYM  
MARTWIĆ. WSZYSCY  
WIEDZA, ŻE JEŻELI  
KOGOŚ PORYWAJĄ TO  
SĄ TO ZAWSZE  
KOBIETY. PO CO KOMU  
TAKI CHŁOPAK JAK JA?




JESTEM  
PEŁNOLETNI I  
BĘDĘ ROBIŁ TO  
CO CHCE,

TERAZ IDE  
SPAĆ. JUTRO  
WSTAJĘ O 6<sup>00</sup>  
RANO.







ZADZWONIE DO  
CIEBIE JAK SIE JUZ  
TROCHE OGARNE NA  
MIEJSCU.



PRZEPRASZAM STARY

JA TEGO NIE CHCIALEM, UWIERZ MI.

KAZALI MI NAMAWIAC ZNAJOMYCH. GROZILI, ZE MNIE ZABIJA JEŚLI TEGO NIE ZROBIE.

BYLEM PEWNY, ZE NAMAWIAJAC CIEBIE UJDZIE MI NA SUCHO, ZE TWOJA MAMA CIE NIE PUŚCI.

PRZEPRASZAM KUBA...



CZEGO ODE  
MNI  
CHCECIE?!

TO DOŚĆ PROSTE.

BĘDZIESZ DLA NAS  
ZARABIAŁ  
PIENIADZE TAK JAK  
CI MÓWIMY, TO  
MOŻE JESZCZE  
TROCHE POŻYJESZ.

A WŁAŚNIE. OLEK WSPOMINAŁ, ŻE PO  
PRZYJEŹDZIE MIAŁEŚ SIĘ SKONTAKTOWAĆ Z  
MATKĄ. TU MASZ TELEFON.  
ZADZWOŃ I POWIEDZ, ŻE ZOSTAJESZ TU NA  
STAŁE.

NIE KOMBINUJ TO NIC JEJ NIE ZROBIMY.  
MASZ 2 MINUTY, POTEM IDZIESZ NA SWOJA  
PIERWSZĄ LEKCJĘ ZARABIANIA.

MAMA?

TO JA, KUBA.  
LI MNIE WSZYSTKO W PORZĄDKU.

JAK ZWYKLE MARTWIŁAŚ SIĘ BEZ POTRZEBY



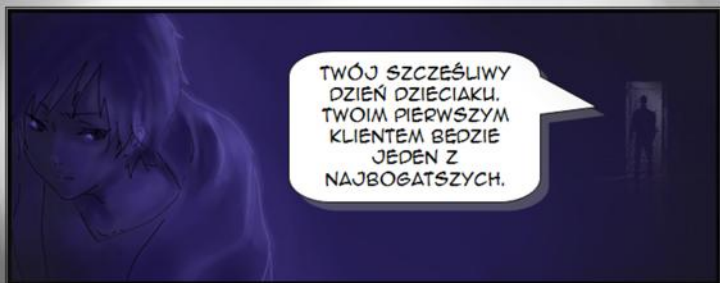
MIEJSCE JEST ŚWIETNE. OLEK TEŻ TU JEST.  
WYGLADA NA TO, ŻE POTRZEBUJĄ STAŁYCH PRACOWNIKÓW.  
PRZYJĄŁEM ICH OFERTE.

DOSTAŁEM PIERWSZE ZLECENIE...

ZADZWONIE, KIEDY BĘDE MÓGŁ

ŻYCZ MI POWODZENIA.



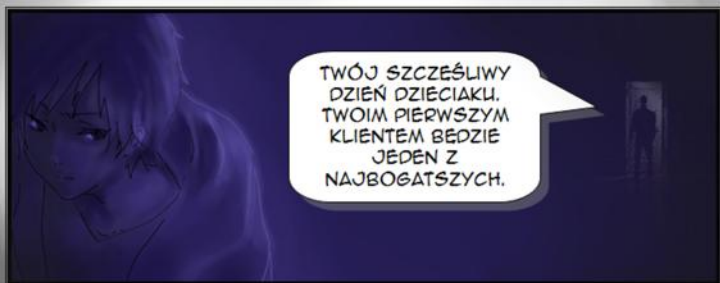


TWÓJ SZCZĘŚLIWY  
DZIEŃ DZIECIAKU.  
TWOIM PIERWSZYM  
KLIENTEM BĘDZIE  
JEDEN Z  
NAJBOGATSZYCH.

WIEC LEPIEJ SIĘ POSTARAJ.

MAMO...

PRZEPRASZAM



TWÓJ SZCZĘŚLIWY  
DZIEŃ DZIECIAKU.  
TWOIM PIERWSZYM  
KLIENTEM BĘDZIE  
JEDEN Z  
NAJBOGATSZYCH.

WIEC LEPIEJ SIĘ POSTARAJ.

MAMO...

PRZEPRASZAM

# Gdzie szukać pomocy?

Jeśli ktoś zmusza lub nakłania Cię do prostytucji, kradzieży  
czy pracy w niehumanitarnych warunkach...

Jeśli ktoś Ci grozi lub Cię szantażuje...

**To znaczy, że jesteś ofiarą przestępstwa i masz  
prawo do bezpłatnej ochrony i wsparcia.**

Skontaktuj się z nami, żeby ją otrzymać:



**KCIK**

Krajowe Centrum  
Interwencyjno-Konsultacyjne  
ofiar handlu ludźmi

tel.: 22 628 01 20  
email: [info@kcik.pl](mailto:info@kcik.pl)  
www: [www.kcik.pl](http://www.kcik.pl)



**POLICJA**

Wydział do Walki  
z Handlem Ludźmi  
Biura Służby Kryminalnej  
Komendy Głównej Policji

tel. alarmowy: 112  
tel.: 664 974 934  
email:  
[handelludzmibsk@policja.gov.pl](mailto:handelludzmibsk@policja.gov.pl)

**KCIK** udziela **bezpłatnej** pomocy **każdemu**, kto może być  
ofiarą handlu ludźmi lub jest zagrożony.



Zeskanuj kod i zapisz dane  
kontaktowe KCIC  
w swoim telefonie

Więcej informacji znajdziesz na:  
[www.handelludzmi.eu](http://www.handelludzmi.eu)

### **Oprawa graficzna:**

The Big Family  
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

### **Ilustracje:**

Melinda Julienne (Fabia, Ivo)  
Jan Piotrowski (Krzysztof)  
Anna Matwiejczyk (Ekonomia Młodości)  
Michał Goliszewski

### **Scenariusz:**

Pamela Gonzales i Melinda Julienne (Fabia, Ivo)  
Jan Piotrowski (Krzysztof)  
Anna Matwiejczyk (Ekonomia Młodości)

Tłumaczenie na język polski:  
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

### **Opracowanie:**

Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi,  
Departament Polityki Migracyjnej MSW  
na podstawie Komiksu Rady Europy "Nie jesteś na sprzedaż"

**Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2015**

ISBN: 978-83-64955-20-4

Broszura wydana w ramach realizacji projektu „Improving Poland’s capacity to prevent trafficking in human beings”, dofinansowanego ze środków Programu “PL-15” Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2015.

